

Budgetuppföljning per mars

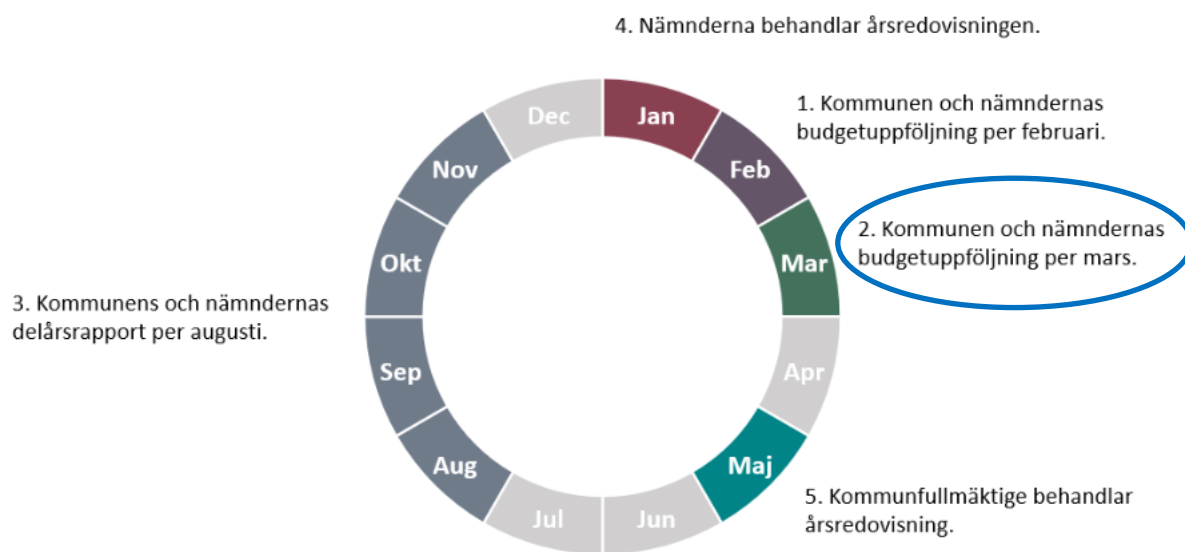
UTBILDNINGSNÄMNDEN

Inledning

I enlighet med kommunens riktlinjer för ekonomistyrnings ska styrelse och varje nämnd fortlöpande följa upp verksamheten både i verksamhetsmässiga och ekonomiska termer inom respektive ansvarsområde.

Översikt av kommunens budgetuppföljningsprocess

Budgetuppföljning per mars

Kommunen och nämndernas budgetuppföljning per mars är en ekonomisk uppföljning med fokus på avvikelse utifrån helårsprognos för drift och investeringar jämfört med budget. Uppföljningen innehåller även målprognos per helår.

Rapport

Datum: 2026-04-17

Diarienummer: UN 2026/0035

Utbildningsnämnden

Hanna Öberg

Innehåll

1. Målprognos.....	4
2. Ekonomi.....	4
2.1. Driftredovisning.....	4
2.2. Kostnader fördelade på kostnadsslag	5
2.3. Verksamhetens nettokostnader	6
2.4. Alla prognoser	9
3. Investeringar.....	10
4. Risker	11
4.1. Ekonomiska risker	11
4.2. Risker för verksamhet	11
4.3. Omvärldsrisker	12
5. Åtgärdsplan.....	12

1. Målprognos

Avsnittet redogör för eventuella avvikelser kopplat till måluppfyllelse per helår. Avvikelse i detta fall betyder att nämnden prognostiserar att målet inte kommer att uppfyllas per helår.

Mål	Kommentar
Utbildningsnämndens verksamheter bedrivs kostnadseffektivt	Det prognostiserade underskottet för egen regi gör det osäkert om målet nås. Ett underskott skulle innebära att alla rektorsområden inte håller budget. Förslag på åtgärder finns under rubriken Åtgärdsplan.

2. Ekonomi

För år 2026 prognostiserar utbildningsnämnden en negativ avvikelse mot budget med 12,4 miljoner kronor vilket motsvarar 1 procent av budgeterade nettokostnader. Avvikelsen beror på en negativ avvikelse mot budget för utbildningsnämndens verksamheter i egen regi. Främsta anledning är färre barn och elever i Danderyds förskolor och skolor i kombination med högre lokalhyror.

Utbildningsnämndens hemkommunansvar prognostiserar en budget i balans.

2.1. Driftredovisning

Tabellen visar nämndens intäkter, kostnader och prognosavvikelse för helåret jämfört med budget och föregående år. Intäkter och kostnader inkluderar även interna transaktioner, främst i form av utbetald peng mellan utbildningsnämndens hemkommunansvar och förskolor/skolor i egen regi.

Driftredovisning (mnkr)	Utfall Mars 2026	Budget Mars 2026	Prognos helår 2026	Budget helår 2026	Avvikelse mot budget helår	Avvikelse mot budget helår %	Utfall helår 2025
Intäkter	212,7	217,7	849,4	860,4	-11,0	1%	872,0
Kostnader	-460,7	-465,2	-1846,6	-1845,2	-1,4	0%	-1855,4
Nettokostnader	-247,9	-247,5	-997,2	-984,8	-12,4	1%	-983,4

Utbildningsnämndens prognostiserade intäkter för 2026 uppgår till 849,4 miljoner kronor, vilket är 11,0 miljoner kronor (1 procent) lägre än budgeterat. Hela avvikelsen avser

utbildningsnämndens verksamheter i egen regi och är en följd av att antalet barn och elever i förskolor och skolor minskar.

Utbildningsnämndens prognostiserade kostnader för 2026 uppgår till 1 846,6 miljoner kronor, vilket är 1,4 miljoner kronor (mindre än 1 procent) högre än budgeterat och avser egen regi.

2.2. Kostnader fördelade på kostnadsslag

Utbildningsnämnden (mnkr)	Utfall mars	Budget mars	Prognos helår	Budget helår	Avvikelse mnkr	Avvikelse %	Utfall 2025
Anslag	-7,9	-9,7	-39,8	-39,8	0,0	0%	-34,4
Volym	-241,5	-241,3	-945,0	-945,0	0,0	0%	-949,4
Egen regi	1,4	3,5	-12,4	0,0	-12,4	n/a	0,4
Nettokostnader	-247,9	-247,5	-997,2	-984,8	-12,4	1%	-983,4

Kostnadsslaget anslag består till största del av kostnader för nämnd och förvaltning samt övrig verksamhet. För år 2026 prognostiseras en budget i balans för anslag.

Kostnadsslaget volym består till största del av utbetald peng till förskola, grundskola, gymnasium, anpassad grund- och gymnasieskola samt kostnader för vuxenutbildning. Även tilläggsbelopp och verksamhetsstöd för barn i behov av särskilt stöd samt kostnader för skolskjuts ingår i volym. För år 2026 prognostiseras en budget i balans för kostnadsslaget volym.

Egen regi består av intäkter och kostnader för de förskolor, skolor och övrig verksamhet som bedrivs av Danderyds kommun, samt central förvaltning egen regi. För 2026 prognostiseras en negativ avvikelse mot budget med 12,4 miljoner kronor för egen regi.

2.3. Verksamhetens nettokostnader

Verksamhetens nettokostnader (mnkr)	Utfall Mars 2026	Budget Mars 2026	Prognos helår 2026	Budget helår 2026	Avvikelse mot budget helår	Avvikelse mot budget helår %	Utfall helår 2025
Nämnd och förvaltning	-7,0	-8,8	-36,1	-36,1	0,0	0%	-30,7
Förskola	-50,6	-51,3	-195,4	-195,4	0,0	0%	-196,9
Grundskola	-137,5	-138,6	-542,5	-542,5	0,0	0%	-545,7
Gymnasium	-45,2	-43,5	-175,5	-175,5	0,0	0%	-174,6
Kommunal vuxenutbildning	-2,2	-2,3	-9,0	-9,0	0,0	0%	-7,4
Anpassad skola	-6,1	-5,6	-22,6	-22,6	0,0	0%	-24,8
Övrig verksamhet	-0,9	-0,9	-3,7	-3,7	0,0	0%	-3,7
UN hemkommunansvar	-249,4	-251,0	-984,8	-984,8	0,0	0%	-983,8
Central förvaltning egen regi	0,3	0,1	0,0	0,0	0,0	0%	0,0
Förskolor egen regi	0,0	0,9	-1,7	0,0	-1,7	n/a	0,2
Ungdom och skola egen regi	1,1	2,4	-10,7	0,0	-10,7	n/a	0,1
Övrig verksamhet egen regi	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0%	0,2
UN egen regi	1,4	3,5	-12,4	0,0	-12,4	0%	0,4
Totalt Utbildningsnämnden	-247,9	-247,5	-997,2	-984,8	-12,4	1%	-983,4

2.3.1 Utbildningsnämndens hemkommunansvar

Nämnd och förvaltning

Redovisat utfall per 31 mars är en positiv avvikelse mot budget med 1,8 miljoner kronor, med anledning av att kostnader inte uppstår jämnt under året. För helåret 2026 prognostiseras en budget i balans för nämnd och förvaltning.

Förskola

Redovisat utfall per 31 mars är en positiv avvikelse mot budget med 0,7 miljoner kronor för förskola. Antal barn har under första kvartalet varit nio fler än budgeterat för perioden. Även den senaste befolkningsprognosen från mars 2026 visar på fler förskolebarn än budgeterat på helåret. Fördelningen mellan yngre och äldre barn påverkar dock kostnaderna i en positiv riktning då det varit färre barn i åldern 1-2 år som har en högre peng.

För helåret 2026 prognostiseras en budget i balans för förskola.

Grundskola

Redovisat utfall per 31 mars är en positiv avvikelse mot budget med 1,1 miljoner kronor för grundskola. Avvikelsen beror främst på lägre kostnader för utbetald peng till följd av 24 färre inskrivna elever än budgeterat.

På helåret prognostiseras en budget i balans för grundskola. Den nya befolkningsprognosen indikerar att antalet elever i grundskola till hösten kommer minska, men det ser ut att minska med färre än den budgeterade minskningen. Med anledning av det görs bedömningen att överskottet från vårterminen inte kommer kvarstå året ut och att antalet elever på helåret kommer vara i nivå med budget.

Gymnasium

Redovisat utfall per 31 mars är en negativ avvikelse mot budget med 1,7 miljoner kronor för gymnasium, till följd av högre genomsnittlig programpeng än budgeterat samt 15 fler elever.

För helåret 2026 prognostiseras en budget i balans för gymnasium. Den nya befolkningsprognosen visar på ett oförändrat antal gymnasieelever till hösten, samtidigt som budgeten är något högre. Underskottet från vårterminen förväntas därmed jämnas ut under höstterminen.

Kommunal vuxenutbildning

Redovisat utfall per 31 mars är i linje med budget.

För helåret 2026 prognostiseras en budget i balans för kommunal vuxenutbildning.

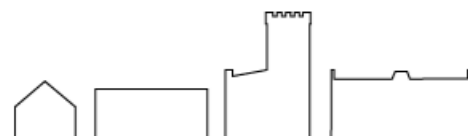
Anpassad skola

Redovisat utfall per 31 mars är en negativ avvikelse mot budget med 0,4 miljoner kronor för anpassad grund- och gymnasieskola, till följd av tre fler elever.

På helåret prognostiseras i nuläget en budget i balans men en ny bedömning görs vid delårsrapport per augusti. Kostnaden per elev är hög i anpassad grund- och gymnasieskola vilket gör att små förändringar i antalet elever kan ge stor påverkan på utfallet för helåret.

Övrig verksamhet

Redovisat utfall per 31 mars är en positiv avvikelse mot budget med 0,1 miljoner kronor, vilket är att betrakta som i nivå med budget. För helåret 2026 prognostiseras en budget i balans.

2.3.2 Utbildningsnämnden egen regi

Central förvaltning egen regi

Redovisat utfall per 31 mars är en positiv avvikelse mot budget med 0,2 miljoner kronor, med anledning av att kostnader inte uppstår jämnt under året. För helåret 2026 prognostiseras en budget i balans för central förvaltning egen regi.

Förskolor egen regi

Redovisat utfall per 31 mars är en negativ avvikelse mot budget med 0,9 miljoner kronor. Avvikelsen beror främst på statsbidrag som är budgeterat på helåret men betalas ut först med start i april.

För förskolor i egen regi prognostiseras en negativ avvikelse mot budget med 1,7 miljoner kronor för helåret 2026. Avvikelsen avser rektorsområdet med Skogsgläntan, Rosenvägen och Grängsgärdet där endast Skogsgläntan har en budget i balans. Antalet barn i förskoleåldern fortsätter att minska, vilket ligger i linje med den befolkningsprognos som har visat en nedåtgående trend de senaste åren. Det är en utmaning för flera av förskolorna att minska organisationen i samma takt som barnantalet sjunker. Färre barn i förskolorna medför lägre intäkter i form av förskolepeng.

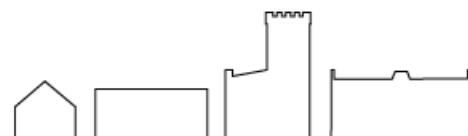
För att stärka kvaliteten har ett utökat ledningsstöd införts i form av en biträdande rektor i varje rektorsområde. Det bidrar till bättre stöd för både barn och personal samt en mer hållbar arbetsmiljö för rektorerna. Samtidigt har det medfört en merkostnad som belastar respektive förskola.

Ungdom och skola egen regi

Redovisat utfall per 31 mars är en negativ avvikelse mot budget med 1,2 miljoner kronor, till följd av färre elever och således lägre intäkter.

För ungdom och skola egen regi prognostiseras en negativ avvikelse mot budget med 10,7 miljoner kronor för helåret 2026. 8,4 miljoner kronor av avvikelsen avser grundskolorna Fribergaskolan, Mörbyskolan, Ekebyskolan och rektorsområdet Stocksund/Långäng/Vasa. 2,3 miljoner kronor avser Danderyds gymnasium.

För grundskolorna är 8,0 miljoner kronor i högre lokalhyror till följd av ombyggnationen av Enebybergs skola en av de främsta anledningarna till avvikelsen. Lokalhyrorna fördelas

solidariskt så att alla grundskolor får samma hyreskostnad per elev, vilket gör att ombyggnationer och andra hyreshöjningar påverkar samtliga skolor. Därutöver fortsätter elevunderlaget att minska för kommunens skolor, både för grundskolor F-6 och högstadieskolor, vilket medför behov av anpassning av organisation. Starten av två kommunala resursskolor innebär även påverkan på ekonomin för de skolor som i dagsläget har resursklasser.

För Danderyds gymnasium är 6,3 miljoner kronor i högre hyra till följd av uppräknings, ombyggnation samt planerat underhåll den främsta anledningen till avvikelsen. Hyreshöjningen var högre än förväntat och innebär svårigheter att nå en budget i balans under 2026.

Övrig verksamhet egen regi

Redovisat utfall per 31 mars är i linje med budget.

Övrig verksamhet egen regi prognostiserar en budget i balans.

2.4. Alla prognoser

Verksamhetens nettokostnader (mnkr)	Budget helår 2026	Prognos Feb 2026	Prognos Mars 2026
Nämnd och förvaltning	-36,1	-36,1	-36,1
Förskola	-195,4	-195,4	-195,4
Grundskola	-542,5	-542,5	-542,5
Gymnasium	-175,5	-175,5	-175,5
Kommunal vuxenutbildning	-9,0	-9,0	-9,0
Anpassad skola	-22,6	-22,6	-22,6
Övrig verksamhet	-3,7	-3,7	-3,7
UN hemkommunansvar	-984,8	-984,8	-984,8
Central förvaltning egen regi	0,0	0,0	0,0
Förskolor egen regi	0,0	-0,9	-1,7
Ungdom och skola egen regi	0,0	-8,7	-10,7
Övrig verksamhet egen regi	0,0	0,0	0,0
UN egen regi	0,0	-9,6	-12,4
Totalt Utbildningsnämnden	-984,8	-994,4	-997,2

Prognosen för utbildningsnämndens verksamheter i egen regi har försämrats med 2,8 miljoner kronor sedan föregående prognos och avser förskolor och grundskolor. För förskolorna är förändringen en följd av att i avvaktan på beslut angående Grängsödets framtid så kommer inga nya barn att skrivas in i verksamheten. Detta gäller från höstterminen 2026 och fram till beslut. För grundskolorna är förändringen en följd av resultatet av skolvalet läsåret 2026/2027.

3. Investeringar

Årliga anslag (mnkr)	Utfall mars 2026	Budget mars 2026	Prognos helår 2026	Budget helår 2026	Avvikelse Budget Prognos	Avvikelse mot budget %
Investeringar egen regi	0,0	0,8	3,0	3,0	0,0	0%
Nettoutgifter	0,0	0,8	3,0	3,0	0,0	0%

Årets prognostiserade investeringsutfall är i nivå med budget på 3,0 miljoner kronor.

4. Risker

Avsnittet redogör för risker av väsentlig karaktär fördelat på ekonomiska risker, risker för verksamhet och omvärldsrisker.

4.1. Ekonomiska risker

Utbildningsnämndens hemkommunansvar

Riskerna består främst i eventuella avvikelser gentemot den befolkningsprognos som användes vid budgetarbetet. Budgeten består till största del av kostnader för grundbelopp till förskola, grundskola, gymnasium samt anpassad grund- och gymnasieskola. Beräkningen av antal barn och elever i budget 2026 är baserad på befolkningsprognosen från mars 2025. Den nya befolkningsprognosen från mars 2026 visar på fler folkbokförda barn och elever i Danderyd än föregående prognos och skulle motsvara 88 fler i förskola och skola än budgeterat. I nuläget görs bedömningen att det ryms inom befintlig budgetram, men det utgör en risk om cirka 10,0 miljoner kronor.

Utbildningsnämndens verksamheter i egen regi

Utbildningsnämnden ser en risk att inte alla enheter kommer att nå en budget i balans under 2026. Riskerna för egen regin innevarande och kommande år består främst av fortsatt minskat barn- och elevunderlag samt ökade lokalhyror. Grundskola F-6 har under flera år påverkats stort av de demografiska förändringarna och 2026 kommer även innebära utmaningar för förskolorna och högstadieskolorna. 2026 innebär också högre lokalhyror till följd av nödvändiga renoveringar som genomförts. Lokalhyrorna kommer fortsätta stiga kraftigt närmsta åren på grund av ombyggnation och planerat underhåll av förskolor och skolor. Hösten 2026 kommer två nya resursskolor startas och Stocksundsskolans renovering påbörjas, vilket innebär en risk för ej budgeterade kostnader.

Större fokus på beredskaps- och säkerhetsarbete riskerar ökade kostnader avseende system, utbildningar och arbetstid. Detta arbete omfattar samtliga verksamheter inom förvaltningen.

4.2. Risker för verksamhet

Utbildningsnämndens verksamheter i egen regi

Minskade volymer, det vill säga färre barn och elever till förskolor och skolor, kommer innebära stora utmaningar för att kunna genomföra nödvändig omställning. I kombination

med kommande besparingskrav riskerar det innebära att verksamheterna enbart kan anpassa sina kostnader genom minskning av personal. Effekterna kommer variera mellan verksamheterna utifrån bland annat storlek och fyllnadsgrad i grupper/klasser. För en del enheter kan det innebära svårigheter att bibehålla dagens kvalitet.

Det kommunala ansvaret att tillhandahålla förskola och skola

Kommunen behöver ha en beredskap för att kunna tillhandahålla förskole- och skolplatser för alla Danderyds barn och elever. I de fall då barn och elever står utan utbildningsplats till följd av exempelvis en nedläggning av fristående verksamhet i kommunen så måste den kommunala huvudmannen säkerställa mottagande av barn och elever i sina verksamheter.

4.3. Omvärldsrisker

Enligt SCB:s befolkningsframskrivningar förväntas barn i förskole- och skolåldern att sjunka i många kommuner närmsta åren framåt. Det ställer stora krav på kommunerna likväl Danderyd att fortsätta anpassa utbudet av förskole- och skolplatser.

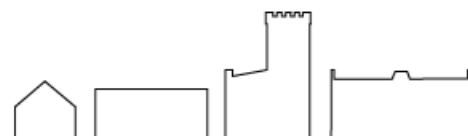
5. Åtgärdsplan

Förskolor egen regi

Förskolor egen regi prognostiserar en negativ avvikelse mot budget med 1,7 miljoner kronor 2026. Avvikelsen avser främst Grängsårdets förskola, övriga förskolor har mindre positiva eller negativa avvikelser och når tillsammans en budget i balans.

Antalet inskrivna barn på Grängsårdet har sjunkit till följd av att i avvaktan på beslut angående Grängsårdets framtid så kommer inga nya barn att skrivas in i verksamheten. Detta gäller höstterminen 2026 och fram till beslut. Det lägre barnantalet har lett till att enheten behöver minska personalstyrkan med två tjänster. Processen kommer dock inte hinna ge effekt innevarande år.

Antalet barn i förskoleåldern fortsätter att minska, vilket ligger i linje med den befolkningsprognos som har visat en nedåtgående trend de senaste åren. Det är en utmaning för flera förskolor att minska organisationen i samma takt som barnantalet sjunker.

Altorp har fått ett ökat barnantal till följd av att Äventyrets förskola meddelat att den lägger ner efter sommaren. Altorp har under flera år fått strukturstöd för sin låga beläggning men prognostiserar nu en budget i balans för 2026.

Grundskolor egen regi

Grundskolor egen regi prognostiserar en negativ avvikelse mot budget med 8,4 miljoner kronor 2026. Avvikelsen avser främst Fribergaskolan, Mörbyskolan och Vasaskolan.

Elevantalet fortsätter att minska i enlighet med befolkningsprognosen, vilket skapar betydande ekonomiska utmaningar. Innevarande läsår har det varit extra kännbart för högstadieskolorna Friberga och Mörby som står för 6,3 miljoner kronor av avvikelsen och det tar tid att anpassa organisationen till ett lägre elevantal och färre klasser.

Färre elever innebär både färre klasser och att klasserna får lägre elevantal, vilket försämrar delningstal och leder till högre kostnad per elev. Övertalighetsprocessen att anpassa personal till det nya elevantalet tar tid, vilket leder till att kostnaderna för medarbetarna finns kvar trots att behovet har minskat. En ökad hyra på grund av renoveringen av Enebybergs skola motsvarande ca 8 miljoner kronor ökar kostnaderna för våra grundskolor utöver den generella hyreshöjningen.

Skolorna har under året vidtagit åtgärder för att anpassa personalstyrkan och kommer fortsätta att anpassa sina kostnader efter faktiska intäkter. Eftersom organisatoriska förändringar görs läsårsvis får förändringarna som genomförs under 2026 endast effekt på delar av året. Den fulla budgeteffekten kommer därför först under 2027.

Vasaskolan som har fått strukturstöd under flera år till följd av en låg belägningsgrad prognostiserar en negativ avvikelse mot budget med 1,7 miljoner kronor. Under 2026 flyttas Vasaskolans resursklasser till den nya resursskolan. Dessutom flyttar delar av Stocksundsskolans elever tillfälligt in i Vasaskolans lokaler under Stocksundsskolans renovering. Vilka effekter detta kommer få på Vasaskolans ekonomi är svårt att prognostisera, men trots årets negativa prognos ser förutsättningarna för skolan bättre ut än föregående år. Vasaskolan har fått en ny rektor och ingår nu i samma rektorsområde som Stocksund och Långäng.

Danderyds gymnasium

Danderyds gymnasium prognostiserar en negativ avvikelse mot budget med 2,3 miljoner kronor. Skolan fick en höjd hyra med 6,3 miljoner kronor 2026, vilket är cirka 3,0 miljoner

kronor högre än vad skolan tidigare fått som uppskattad kostnad. Åtgärder har vidtagits för att klara av 4,0 miljoner kronor utav höjningen under 2026. Inköp som inte behöver göras årligen har inte budgeterats under 2026 och det planeras för att utöka med en klass till kommande läsår. I nuläget finns inte en klar lösning för hur hela hyreshöjningen ska rymmas inom budget om inte uppräknigen av programpengen blir högre än tidigare år. Ytterligare åtgärder på kostnadssidan skulle direkt påverka skolans kvalitet och attraktivitet. Även gymnasiet står inför sjunkande elevunderlag i vår region och de kommande åren är avgörande för att bibehålla den attraktivitet som Danderyds gymnasium har i nuläget när konkurrensen om eleverna ökar.